

Communication for Sustainable Participatory Green Urban Community Development Innovation Promotion of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province

Panuwat Tipsang¹, Sukanya Buranadechachai², and Sakdina Boonpiam³

Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: m.com.arts@bkkthon.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8929-5372>

E-mail: Sukanya.bur@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2426-0128>

E-mail: Sakdina.boon@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8862-3246>

Received 22/12/2024

Revised 26/02/2025

Accepted 30/03/2025

Abstract

Background and Aims: The development and resolution of environmental issues in urban communities aim to create a balance between sustainable development, public participation, and effective communication to enhance the quality of life and the environment for everyone. The objectives aim: (1) Study the approaches for developing a participatory sustainable green urban community environment, with a case study of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province; (2) Examine the communication models for developing a participatory sustainable green urban community environment, with a case study of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province; And (3) Investigate the supporting factors and challenges in implementing communication for developing a participatory sustainable green urban community environment, with a case study of Pak Kret Municipality, Nonthaburi Province.

Methodology: This qualitative research employs semi-structured interviews and focus group discussions. The sample consists of three groups: 1) Eight committee members involved in the operations, 2) Eight participants in the activities, and 3) Four representatives from partner organizations collaborating in the operations.

Results: (1) Approaches for participatory urban environmental development include utilizing technology for area management, fostering communication and public participation, and building collaboration among government agencies, private sectors, and communities; (2) Communication models focus on behavioral change, knowledge dissemination, and the use of diverse media to create inclusive communication. These models operate at both individual and community levels through digital technology to promote the sustainable development of green spaces in the long term; and (3) Supporting factors and challenges in implementing communication for the participatory development of sustainable green urban environments include public cooperation, awareness of the value of green spaces, participation in decision-making processes, trust in government agencies, and resource support.

Conclusion: The findings of this research are beneficial for municipalities and communities in improving communication to promote innovative environmental development aligned with sustainable environmental practices.

Keywords: Communication to Promote Innovation; Environmental Development; Green Urban Community; Pak Kret Municipality; Nonthaburi University

การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภาณุวัฒน์ ทิพย์แสง¹, สุกัญญา บุรณเดชาชัย² และศักดิ์นา บุญเปี่ยม³

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การพัฒนาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมืองมุ่งสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (2) ศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ (3) ศึกษาปัจจัยในการสนับสนุนและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) คณะกรรมการดำเนินงานแปดคน 2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแปดคน และ 3) หน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นภาคีการดำเนินงานสี่คน

ผลการวิจัย: (1) แนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วมคือการใช้เทคโนโลยีในการดูแลพื้นที่การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน (2) รูปแบบการสื่อสารเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การให้ความรู้ และการใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อสร้างการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งในระดับบุคคล ชุมชนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว และ (3) ปัจจัยสนับสนุนและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน คือการที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือตระหนักรู้ในคุณค่าของพื้นที่สีเขียว การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ความไว้วางใจในหน่วยงานภาครัฐและการสนับสนุนทางทรัพยากร

สรุปผล: ผลการวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อเทศบาลและชุมชนในการปรับปรุงการสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับแนวทางสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรม; การพัฒนาสิ่งแวดล้อม; ชุมชนเมืองสีเขียว; เทศบาลนครปากเกร็ด; จังหวัดนนทบุรี

บทนำ

การพัฒนาและจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมืองเป็นประเด็นสำคัญระดับโลก โดยเฉพาะเมื่อการขยายตัวของชุมชนเมืองส่งผลกระทบต่อพัฒนาอย่างไม่ยั่งยืนในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของพื้นที่สีเขียวมลพิษทางอากาศและน้ำ การบริโภครายการธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น ความไม่เท่าเทียมทางสังคม รวมถึงการจัดการขยะและของเสียที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Bank and Hansson, 2019) การพัฒนาเมืองที่ไม่สมดุลอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ หากไม่มีการวางแผนที่เหมาะสมเพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้

นอกจากนี้การขยายตัวของเมืองมักนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งพื้นที่สีเขียวมักถูกแทนที่ด้วยโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคารและถนน ส่งผลต่อระบบนิเวศและการดักจับก๊าซเรือนกระจก (Roger & Shoemaker, 1971) นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์ในเมืองทำให้เกิดมลพิษทางอากาศจากการปล่อยก๊าซคาร์บอน ขณะที่ปัญหาน้ำเสียเกิดจากการขาดแคลนระบบจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อตอบสนองความต้องการของเมืองยังส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนทรัพยากรในอนาคต รวมทั้งการพัฒนาเมืองที่ขาดความยั่งยืนยังสร้างความไม่เท่าเทียมทางสังคม เช่น การเข้าถึงพื้นที่สีเขียวและบริการสาธารณะ (Khalid et al, 2012) นอกจากนี้ การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่มลพิษทางดินและน้ำ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม

ในบริบทของประเทศไทย แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนได้รับการพัฒนาให้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ร่วมดำเนินงาน และติดตามผล (Bank and Hansson, 2019) การให้ความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดกิจกรรมสาธารณะ เช่น การปลูกต้นไม้ และการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชน

เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาพื้นที่สีเขียวและการใช้เกณฑ์ชี้วัดเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตของเมืองและการรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองในประเทศไทยต้องพึ่งพากลยุทธ์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และ 13 ซึ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรมและการบริหารจัดการขยะอย่างครบวงจร รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ไปจนถึงการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน การกระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรของชุมชนช่วยสร้างความโปร่งใสและลดการทุจริตในกระบวนการทำงานของภาครัฐ (ธัญวรรณ และพัชนี, 2558)

ดังนั้นการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมืองให้ยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย การสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน รวมถึงการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การจัดการขยะ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเมืองในประเทศไทยเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. ศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. ศึกษาปัจจัยในการสนับสนุนและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการพัฒนาเมืองในบริบทของการปกครองท้องถิ่นไทยรูปแบบเทศบาล

“เมือง” คือ ผู้คน อาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปัจจุบันความเป็นเมืองกระจายทั่วประเทศไทยไม่ได้จำกัดเพียงแค่กรุงเทพมหานคร จากเดิมที่ประชากรไทยกระจายตัวอยู่ตามชนบทเป็นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ทุกวันนี้ประชากรเข้ามารวมตัวกันอยู่ในเมืองมากขึ้น ปัจจุบันอาชีพเกษตรกรรมเหลือไม่ถึงครึ่งหนึ่ง คนประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้าง ค่าขายและบริการต่าง ๆ นอกจากนั้นลักษณะทางกายภาพของสังคม อาทิ เช่น อาคารบ้านเรือนและร้านค้าสมัยใหม่ตั้งกระจายตัวอยู่ทั่วทุกเมือง ถนนหนทาง ความสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตสู่ความทันสมัย สถานการณ์การเปลี่ยนมารวมตัวอยู่ในเมืองและการเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตเมืองอย่างรวดเร็ว

หากพิจารณานิยามและความหมายของเมืองมีการศึกษาและมีการให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย หากพิจารณาจาก พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2547 ได้ให้ความหมายของคำว่า เมือง หมายถึงเขตซึ่งเป็นที่ชุมชนและเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดซึ่งในครั้งก่อนถ้าเป็น เมืองใหญ่หมายถึงเขตภายในกำแพงเมือง การศึกษาเรื่องเมืองในต่างประเทศ จุดเริ่มต้นของแนวคิดเมืองเริ่มต้นจากพิจารณาเปรียบเทียบความเป็นเมืองกับชนบท Tonnies (1887) เสนอว่า การจำแนกความแตกต่างระหว่างแก่นแท้ของชีวิตแบบชนบทกับชีวิตแบบเมืองให้แก่ชุมชน สังคมเมืองสมัยใหม่ที่มีโครงสร้างอันซับซ้อนคือที่ที่ผู้คนมีความเป็นปัจเจกชนสูง ดำเนินชีวิตไปบนฐานของการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง สำนึกของความเป็นกลุ่มก้อนอันเหนียวแน่นเป็นสิ่งที่เข้ากันไม่ได้เป็นอย่างยิ่ง (Flanagan, 1993) ทั้งนี้ต่อมานักสังคมวิทยาคนสำคัญ Max Weber (1958) ได้เสนอผลงานเกี่ยวกับเมืองขึ้นสำคัญ The City เป็นการอธิบายลักษณะสำคัญของเมือง โดยอ้างอิงจากชุมชนเมืองของยุโรปช่วงก่อนสมัยใหม่จะประกอบไปด้วยลักษณะเด่นสามด้าน คือ ด้านสังคม ซึ่งแสดงตัวออกมาในรูปของความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ ผู้ที่อาศัยใช้ชีวิต ณ ชุมชนขนาดใหญ่เช่นนี้จะรับรู้ได้ถึงความเป็นคนอื่นของคนอื่นและกันขาดการรู้จักมักคุ้นแบบส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจ ในด้านนี้เมืองถูกมองว่าเป็นชุมชนที่ผู้คนส่วนใหญ่จะดำเนินชีวิตด้วยรายได้จากการค้า การอุตสาหกรรมไม่ใช่เกษตรกรรม การแลกเปลี่ยนทรัพย์สินสิ่งของกันอย่างสม่ำเสมอ คือ ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งของการแสวงหากำไรและการเติมเต็มความต้องการให้กับผู้คนในชุมชนนี้ เมืองจึงเป็นชุมชนตลาดนั่นเอง ด้านการเมือง ซึ่งหมายถึงการเป็นอาณาบริเวณที่มีอธิปไตย มีการจัดระเบียบทางการเมืองที่จำเพาะพิเศษเป็นของตนเอง (Weber, 1965, อ้างถึงใน Flanagan, 1993, p 15-16)

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชนเมือง

การสื่อสารเพื่อการพัฒนา คือ กลไกการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยมีลักษณะสำคัญคือการมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาในทุกระดับของสังคม นอกจากนี้ การสื่อสารเพื่อการพัฒนาควรเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสอดคล้องร่วมกันในสังคม (กนกพร ฉิมพลี, 2560: 182 -184) ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการสื่อสาร ประชาชนต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง

ทั้งในฐานะผู้รับสารและผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนและผลิตเนื้อหาของสื่อ การสื่อสารเพื่อการพัฒนาควรมีลักษณะที่ผู้รับสารสามารถควบคุมกระบวนการสื่อสาร ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และผู้ส่งสารสามารถควบคุมกระบวนการสื่อสารได้น้อยกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นชัดเจนว่าในขณะนี้การเผยแพร่ข่าวสารเพื่อการพัฒนาให้แก่ประชาชนไม่ว่าโดย สื่อมวลชนใด ๆ ผู้ทำหน้าที่ส่งสารคือผู้กำหนดกิจกรรมการสื่อสารว่า จะเกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และด้วยความถี่เท่าใดโดยผู้รับสารไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องแต่อย่างใดเลย

แนวคิดการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนในชุมชนเมืองและชนบท แนวคิดนี้มุ่งเน้นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ในระดับมหภาค (Macroscale) การพัฒนาพื้นที่สีเขียวควรดำเนินการภายใต้แนวคิดนิเวศวิทยาภูมิทัศน์และการจัดการแบบองค์รวม ซึ่งหมายถึงการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น พื้นที่สูง ที่ราบ และที่ราบลุ่มน้ำ การใช้พื้นที่สีเขียวรียวาวของแม่น้ำสำคัญ เช่น แม่น้ำโขง ซี และมูล เพื่อเชื่อมโยงระบบนิเวศทั่วทั้งภูมิภาค การเชื่อมโยงนี้ช่วยฟื้นฟูและรักษาระบบนิเวศลุ่มน้ำ รักษาระดับน้ำ และคุณภาพของลุ่มน้ำที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมเศรษฐกิจ ในระดับจุลภาค (Microscale) การพัฒนาพื้นที่สีเขียวสามารถทำได้โดยการเพิ่มสวนป่า เกษตรป่าไม้ และวนเกษตรในพื้นที่เกษตรที่ราบสูง การสร้างความหลากหลายของรูปแบบเกษตรกรรมและพืชเกษตร การเพิ่มแปลงปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่เกษตรที่ราบต่ำ และการปลูกพืชชายน้ำ ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้นในพื้นที่เกษตรริมน้ำ แนวทางเหล่านี้ช่วยรักษาระบบนิเวศ ลดความแรงของน้ำ ลดการพังทลายของดิน และดักจับตะกอนและสารเคมีจากการเกษตร (อำภา บัวระภา, 2565: 27-37) นอกจากนี้ การจัดการพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองยังควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การขาดการประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ครบถ้วน และการขาดการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์และภูมิทัศน์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นไปอย่างยั่งยืน และการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลนครมีความสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในเมือง โดยเทศบาลมีบทบาทในการสร้างและบำรุงรักษาสวนสาธารณะ พื้นที่เพาะปลูก และแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศ แม้เผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณและที่ดิน แต่การใช้เทคโนโลยี เช่น Smart City และการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกิจกรรมชุมชนและการวางแผนร่วมกัน ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน (อัครเรศ พิทักษ์สิทธิ์, 2562)

แนวคิดนวัตกรรมเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

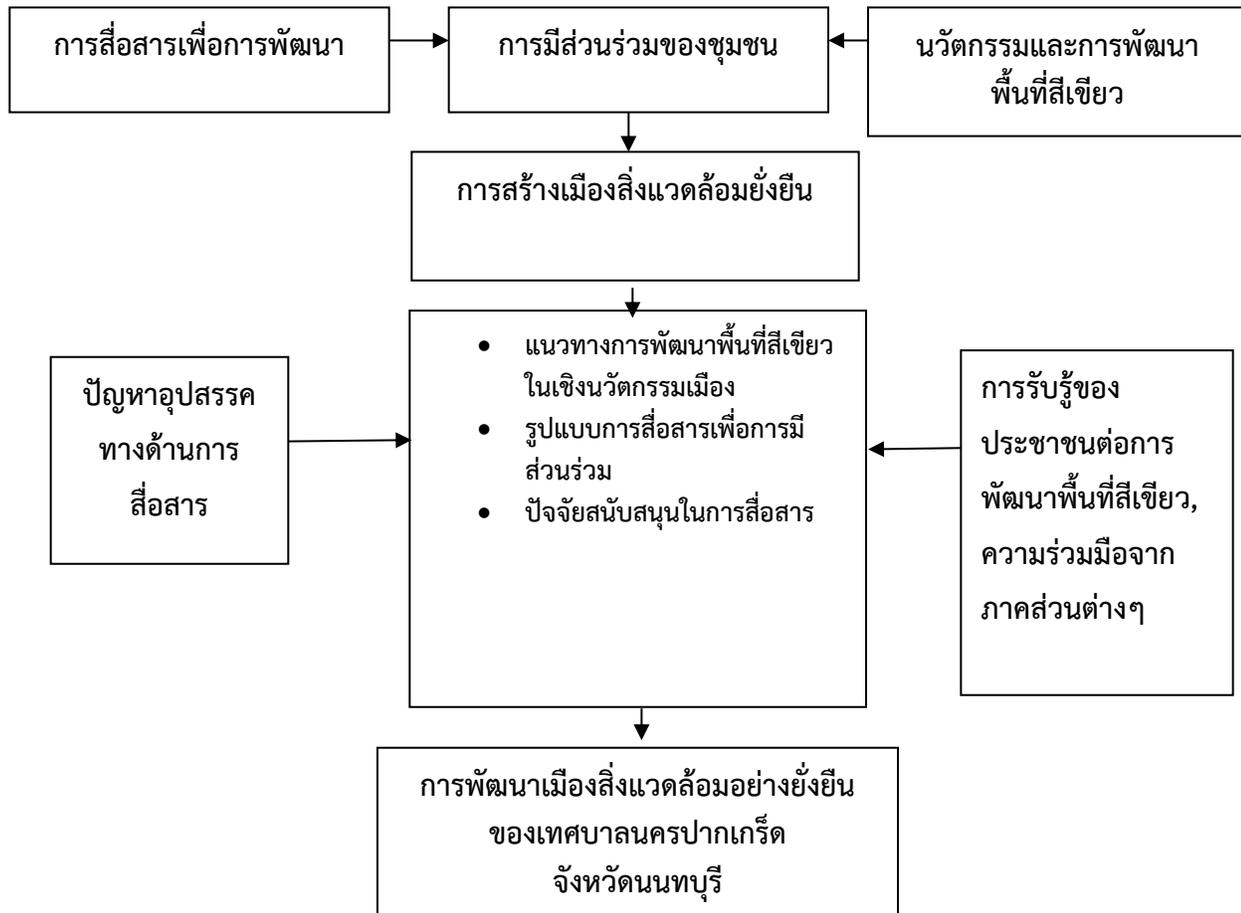
การพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นนวัตกรรมรูปแบบของการพัฒนาเมือง การพัฒนาที่อย่างยั่งยืนเป็นประเด็นสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) ซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาร่วมกันของประชาคมโลกในช่วงการพัฒนา 15 ปี ประกอบด้วย 17 เป้าหมายหลัก ตอบสนองต่อมิติเชิงพัฒนาในทุกด้านตั้งแต่ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การจัดการความร่วมมือน้ำ และเมื่อพิจารณาเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมายหลัก พบว่าประเด็นด้านการพัฒนาเมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีการระบุไว้ชัดเจนในเป้าหมายที่ 11 การทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิทัศน์และอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังปรากฏเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายอื่นตามกระบวนการพัฒนาเชื่อมโยงในทุกมิติอีกด้วย โดยเฉพาะประเด็นสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมืองไม่ว่าจะเป็นการจัดการขยะอย่างครบวงจร การจัดการน้ำเสีย การจัดการคุณภาพอากาศการเพิ่มพื้นที่สีเขียวซึ่งสิ่ง

เหล่านี้ล้วนเชื่อมโยงคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรงทำให้ปัจจุบัน แผน หรือนโยบายระดับชาติล้วนให้ความสำคัญต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

บริบทการพัฒนาเทศบาลนครปากเกร็ด

เทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเมืองปริมาตรพื้นที่ 36.04 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 5 ตำบล 66 ชุมชน จำนวนประชากร 185,689 คน ความหนาแน่นประชากร 5,263 คนต่อตารางกิโลเมตรพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นอาคารพักอาศัย หมู่บ้านจัดสรรและพาณิชย์กรรม ความหนาแน่นของเมืองกระจายตามแนวถนนสายหลัก แจ้งวัฒนะ ดิوانนท์และแนวคูคลองสาธารณะ เชื่อมพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี เทศบาลนครนนทบุรี และพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาโดย นายวิชัย บรรดาศักดิ์ นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด และความต้องการของเมืองในบริบทปัจจุบัน ได้กำหนดนโยบายในการบริหารไว้ 7 ด้าน โดย นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม ได้แยกออกมาชัดเจน คือ นโยบายด้านที่ 2 นโยบายปรับปรุงพื้นที่สิ่งแวดล้อมเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน หากพิจารณาจาก สภาพพื้นที่และการเติบโตของเมือง ในวันนี้ปากเกร็ดกำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงมากมายหลากหลายมิติ จากการเติบโตเป็นเมืองมหานคร ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงการตั้งรับกับผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสังคม และปัญหาหลากหลายรูปแบบที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ที่ผ่านมาเทศบาลนครปากเกร็ด ได้ทำงาน โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้ง เครือข่ายภาครัฐ ในพื้นที่ เช่น หน่วยงานราชการ ทหาร ตำรวจ เครือข่ายภาคเอกชน บางกอกแลนด์ เมืองทองธานี ห้างสรรพสินค้าในพื้นที่ ภาคประชาชน เครือข่ายชุมชนในความรับผิดชอบ แกนนำเยาวชน เครือข่ายผู้สูงอายุ โดยกระบวนการทำงานในลักษณะความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมิน แบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ ความเป็นเมืองที่มีสุขภาวะดีสามารถส่งเสริมการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยในกระบวนการทำงาน เทศบาลนครปากเกร็ด ให้ความสำคัญกับการปรับตัว Adaptation ของเมืองที่กำลังเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลง และการบรรเทาสภาพปัญหา Mitigation เมื่อจำเป็นต้องสู้กับปัญหา จะทำอะไรเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับเมือง จากความแตกต่างใน 5 ย่านของเมืองดังกล่าว นครปากเกร็ด จึงต้องดำเนินการแก้ไขและจัดการรวมไปถึงบรรเทาสภาพปัญหา หรือ Mitigation ให้กับเมือง โดยได้ดำเนินการฟื้นฟูอนุรักษ์ พัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตามกรอบแนวคิดกระบวนการทัศน์ใหม่ของการพัฒนาเมือง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครปากเกร็ด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหา เริ่มจากการกำหนดรหัส การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และเรียบเรียงเป็นเนื้อหาเชิงบรรยาย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) คณะกรรมการดำเนินงานแปดคน 2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 8คน และ 3) หน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นภาคีการดำเนินงาน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยของการศึกษานี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง

กับการดำเนินโครงการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 20 คน รูปแบบของเครื่องมือแบบการสัมภาษณ์ ข้อคำถาม ประกอบด้วย คำถามเปิดที่กำหนดขึ้นล่วงหน้าเพื่อสร้างแนวทางในการสัมภาษณ์ แต่ยืดหยุ่นพอที่จะให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถขยายคำตอบหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ครั้งละ 50 นาที องค์กรประกอบของแบบสัมภาษณ์จะครอบคลุมคำถามตามประเด็นนำวิจัย แนวการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรมเมือง คำถามเน้นถามถึงวิสัยทัศน์และกระบวนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรม ที่นำไปสู่ความยั่งยืนในเมือง รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน คำถามเจาะลึกถึงวิธีการและเครื่องมือที่เทศบาลใช้ในการสื่อสารเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่สนับสนุนและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน คำถามเน้นถึงปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จหรือประสบปัญหาต่างๆ ในด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงาน แผนการดำเนินงาน ภาพถ่ายกิจกรรม บทความ ภาพเคลื่อนไหว

2. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Observation) โดยการเข้าไปสังเกตการณ์ ขณะที่มีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองในพื้นที่เช่น การทำความสะอาดใจกลางเมืองนนทบุรีการจัดกิจกรรมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการปฏิบัติการเปลี่ยนเทศบาลนครปากเกร็ดจำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงาน 8 คน เกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองรูปแบบการสื่อสาร ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 8 คนเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรม และหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นภาคีการดำเนินงาน จำนวน 4 คนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการสื่อสารและการสนับสนุนการดำเนินงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์และการจัดประชุมกลุ่มย่อยถูกนำมาถอดเทป แล้วนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการเอกสารและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เริ่มจากการกำหนดรหัส การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และเรียบเรียงเป็นเนื้อหาเชิง บรรยาย (Description)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 แนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียวในบริบทของการพัฒนาเมืองในประเทศไทยปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการขยายตัวของเมืองที่รวดเร็วส่งผลให้พื้นที่สีเขียวลดลง ในขณะเดียวกันปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ และการเสื่อมสภาพของพื้นที่ชุมชนเมืองก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียกร้องในการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเทศบาลนครปากเกร็ด ได้มีแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรมเมืองเพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน หากวิเคราะห์แผนพัฒนาเทศบาล เทศบาลนครปากเกร็ด พ.ศ.2566 นโยบายและ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครปากเกร็ด และข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น ปี พ.ศ.2566 -2570 ของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ระบุข้อมูล แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรมเมืองเพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แนวทางและวิธีการในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของเทศบาลนครปากเกร็ด การพัฒนาสวนสาธารณะและพื้นที่พักผ่อน เทศบาลนครปากเกร็ดสามารถพัฒนาสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียวให้เป็นที่สำหรับประชาชนได้มาพักผ่อน ออกกำลังกาย และทำกิจกรรมสาธารณะ เช่น สวนที่มีลานวิ่ง ลานออกกำลังกาย และพื้นที่นั่งพักผ่อนที่เป็นมิตรกับทุกวัย การสร้างพื้นที่สีเขียวแนวตั้ง ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ เทศบาลสามารถสร้างสวนแนวตั้ง (Vertical Green Spaces) หรือสวนหลังคา (Green Roofs) เพื่อเพิ่มปริมาณพื้นที่สีเขียวและช่วยให้เมืองมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดูแลและรักษาพื้นที่สีเขียว การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้และดูแลพื้นที่สีเขียวจะช่วยสร้างความตระหนักรู้และความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการพื้นที่สีเขียว เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบการดูแลต้นไม้ผ่าน Internet of Things (IoT) หรือการใช้พลังงานหมุนเวียนในการดูแลพื้นที่สีเขียวจะช่วยให้การดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืนยิ่งขึ้นและการพัฒนาพื้นที่สีเขียวจึงเป็นทั้งแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและการสร้างความอย่างยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมในเมืองซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่สีเขียวโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมสามารถส่งเสริมความอย่างยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมในเมืองได้

วัตถุประสงค์ที่ 2 รูปแบบการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. การสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองต้องอาศัยการสื่อสารแบบสองทางระหว่างเทศบาลและประชาชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นอย่างเปิดเผย การสื่อสารแบบสองทางช่วยให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเขามีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา และสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวได้

2. การสื่อสารผ่านกิจกรรมชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมที่เน้นการปฏิบัติจริง การพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่อย่างยั่งยืนต้องอาศัยการสื่อสารที่เน้นการปฏิบัติจริง (Hands-on Activities) ซึ่งประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างตรงไปตรงมา เช่น การจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ หรือกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติที่ทำให้ชุมชนเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของพื้นที่สีเขียวอย่างชัดเจน

3. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารกับประชาชนในยุคปัจจุบัน การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ของเทศบาล หรือแอปพลิเคชันมือถือ ช่วยให้การสื่อสารกับชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็วและครอบคลุม เทศบาลนครปากเกร็ดสามารถใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้ในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นและติดตามความคืบหน้าของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง

4. การจัดประชุมและเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจัดเวทีประชุมชุมชนเป็นช่องทางที่สำคัญในการสื่อสารโดยตรงกับประชาชน เวทีประชุมเหล่านี้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถรับฟังแผนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

จากเทศบาล รวมถึงแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อกังวลต่าง ๆ ที่อาจมีต่อโครงการ การมีปฏิสัมพันธ์แบบพบหน้ากันช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งระหว่างเทศบาลและชุมชน

5. การสร้างเครือข่ายชุมชนและผู้นำชุมชน การสื่อสารผ่านเครือข่ายชุมชน โดยเฉพาะการใช้ ผู้นำชุมชน หรือกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่ เป็นวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำชุมชนสามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการสื่อสารระหว่างเทศบาลและประชาชน ช่วยกระจายข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและสร้างการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในระดับท้องถิ่น

6. การให้ความรู้และการฝึกอบรมประชาชน การให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของพื้นที่สีเขียวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน การจัดกิจกรรมฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องของเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เช่น การใช้ระบบรดน้ำอัตโนมัติ หรือการปลูกต้นไม้แนวตั้ง ช่วยให้ประชาชนเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่สีเขียวในระยะยาวได้ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงผลกระทบเชิงบวกของพื้นที่สีเขียวต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของตนเอง จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง การให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการขาดพื้นที่สีเขียว เช่น ผลกระทบต่อสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือความร้อนในเมือง เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นในการมีส่วนร่วม

7. การใช้สื่อท้องถิ่นและสื่อบุคคลในการสร้างการมีส่วนร่วม สื่อท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย หรือการใช้แผ่นพับข้อมูลในชุมชน มีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มประชาชนที่อาจไม่ได้ใช้งานเทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัล การใช้วิธีการสื่อสารแบบนี้ช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้สูงอายุหรือประชาชนในพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ง่าย นอกจากนี้ การใช้บุคคล เช่น ผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัครในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข้อมูล และเชิญชวนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างตรงเป้าหมาย

ทั้งนี้ รูปแบบการสื่อสารที่เน้นสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเชิงนวัตกรรม ควรเน้นการสื่อสารที่ครอบคลุมทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การให้ความรู้ และการใช้สื่อที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัจจัยในการสนับสนุนและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. ประสิทธิภาพของการสื่อสารแบบสองทางที่เน้นการมีส่วนร่วม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพต้องเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเทศบาลและชุมชน ไม่ใช่แค่การสื่อสารฝ่ายเดียวจากภาครัฐไปยังประชาชนเท่านั้น แต่ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การสื่อสารแบบสองทางนี้ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ที่พัฒนา

2. ความโปร่งใสในการให้ข้อมูล ความโปร่งใสในการสื่อสารระหว่างเทศบาลและชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ การให้ข้อมูลที่ชัดเจนและตรงไปตรงมาเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน การจัดสรร

งบประมาณ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนาพื้นที่สีเขียว จะทำให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการได้ ทำให้การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

3. การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ สามารถช่วยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม เทคโนโลยีเหล่านี้ยังสามารถช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายดาย และติดตามความคืบหน้าของโครงการได้ในแบบเรียลไทม์

4. การสร้างเครือข่ายสื่อสารในระดับท้องถิ่น การใช้เครือข่ายสื่อสารที่มีอยู่ในระดับชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัคร และการจัดประชุมชุมชนเป็นระยะ สามารถช่วยในการกระจายข้อมูลให้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ การใช้เครือข่ายสื่อสารแบบนี้ยังช่วยให้เกิดการสื่อสารแบบเจาะจงที่เข้าถึงกลุ่มประชากรทุกวัยและทุกสถานะได้ดียิ่งขึ้น

5. การเปิดโอกาสให้มีการประเมินและปรับปรุงการสื่อสาร การประเมินผลการสื่อสารและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นระยะ ช่วยให้สามารถปรับปรุงกลยุทธ์การสื่อสารได้อย่างเหมาะสม การรับฟังปัญหาหรือข้อกังวลของประชาชน และการปรับปรุงวิธีการสื่อสารตามสถานการณ์ จะช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ บทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมกับโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวมีความสำคัญอย่างยิ่งในหลายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสร้างความยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน บทบาทของประชาชนจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งในด้านการดูแลรักษา การส่งเสริมความรู้ และการสร้างความร่วมมือในชุมชน โดยบทบาทของภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมกับโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด ถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้โครงการเหล่านี้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน ซึ่งประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. การดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวที่ได้รับการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการรดน้ำต้นไม้ ดูแลความสะอาด หรือป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในด้านนี้ทำให้โครงการสามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และพื้นที่สีเขียวจะคงอยู่ในระยะยาวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

2. การเสนอความคิดเห็นในการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่เพียงแต่ในการดูแลรักษา แต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและไอเดียต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เช่น การเลือกชนิดของต้นไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การออกแบบสวน หรือกิจกรรมที่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมเชิงความคิดนี้จะทำให้โครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น

3. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เทศบาลนครปากเกร็ดมักจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ การทำความสะอาดพื้นที่สีเขียว หรือกิจกรรมการอนุรักษ์ธรรมชาติ การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน และทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่สีเขียวอย่างเป็นระบบ

4. การร่วมมือกับเทศบาลและองค์กรในพื้นที่ ประชาชนในชุมชนยังมีบทบาทสำคัญในการประสานงานและร่วมมือกับเทศบาล องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หรือภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐนี้ช่วยทำให้โครงการสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การปลูกฝังความรู้และตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม บทบาทของประชาชนในการให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว การส่งต่อความรู้และการปฏิบัติตัวที่ดีในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับคนรุ่นต่อไปจะทำให้พื้นที่สีเขียวในเทศบาลนครปากเกร็ดยังคงได้รับการดูแลรักษาอย่างยั่งยืน

โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียว ไม่ว่าจะเป็นการดูแล การให้ความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรม หรือการร่วมมือกับภาครัฐและองค์กร ทำให้โครงการมีความอย่างยั่งยืนและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร มีความโปร่งใส และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมกันในโครงการ

อภิปรายผล

บทบาทของการสื่อสารและเทคโนโลยี การสื่อสารในโครงการนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างการมีส่วนร่วมและทำให้ชุมชนตระหนักถึงประโยชน์ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เทศบาลนครปากเกร็ดใช้ การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี เช่น โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันมือถือ เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Smart City ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการเชื่อมโยงและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร เทคโนโลยีช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้ชุมชนสามารถติดตามความคืบหน้าของโครงการและมีส่วนร่วมได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นถึง ข้อจำกัดด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่ไม่ถนัดในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ต้องมีการปรับปรุงรูปแบบการสื่อสารเพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร เทศบาลจึงควรพิจารณาการใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง ความสำคัญของการสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่น อีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ได้จากผลการวิจัยคือ การสร้างความ โปร่งใสในกระบวนการสื่อสาร และการเปิดเผยข้อมูลโครงการให้กับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Good Governance หรือการบริหารจัดการที่ดี การเปิดเผยข้อมูลอย่างละเอียดเกี่ยวกับแผนงาน งบประมาณ และผลการดำเนินงานช่วยให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและพร้อมให้ความร่วมมือ การสร้างความโปร่งใสทำให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจว่าโครงการนี้มีความอย่างยั่งยืนและมีประโยชน์กับชุมชนในระยะยาว

ความท้าทายในการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า ความท้าทายหลักที่เกิดขึ้นในโครงการนี้คือ การขาดความต่อเนื่องในการสื่อสาร และการไม่มีช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังมี ปัญหาเรื่องประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้บางครั้งการดำเนินงานมีความล่าช้าและไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมได้เต็มที่ ในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป ควรพิจารณาการปรับปรุงระบบการสื่อสารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่สีเขียวสามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืน

การพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเทศบาลนครปากเกร็ดเป็นตัวอย่างที่ดีของการนำแนวคิด การพัฒนาเมืองแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ยังคงมีความท้าทายที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะการสร้างช่องทางการสื่อสารที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองที่ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่จากชุมชน (Community Participation) โดยที่เทศบาลนครปากเกร็ดได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ การนำเสนอความคิดเห็น และการ

มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การที่ชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในโครงการนี้ เป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการในชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความอย่างยั่งยืนในการพัฒนาเมือง การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยให้เกิดความรู้สึกผูกพันและทำให้โครงการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ความโปร่งใสในการสื่อสารและผลกระทบต่อการใช้มีส่วนร่วม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารที่โปร่งใสและมีความตรงไปตรงมาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างเทศบาลและประชาชน ความโปร่งใสในการดำเนินงาน เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับแผนการพัฒนา งบประมาณ และการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและตัดสินใจได้อย่างมีข้อมูล นอกจากนี้ ความโปร่งใสยังเป็นกุญแจสำคัญในการเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความอย่างยั่งยืนในระยะยาว

บทบาทของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในนวัตกรรมเมือง การใช้แนวทางการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเป็นหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน เทศบาลนครปากเกร็ดได้นำวิธีนี้มาใช้เพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชน การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผน และติดตามความคืบหน้าของโครงการผ่านการประชุมชุมชนและสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการยกระดับความเข้าใจของชุมชนต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการใช้พื้นที่สีเขียวอย่างมีนวัตกรรม

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองที่อย่างยั่งยืนผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในกรณีศึกษาของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นตัวอย่างที่ดีของการใช้แนวคิด การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองควบคู่กับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม แม้ว่าจะมีอุปสรรคในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารบางกลุ่ม แต่การเน้นการสื่อสารที่โปร่งใสและการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของพื้นที่สีเขียวจะช่วยเสริมสร้างความอย่างยั่งยืนและการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

การสื่อสารที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ดได้ใช้การสื่อสารผ่านหลายช่องทาง เช่น โซเชียลมีเดีย การจัดประชุมชุมชน และกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่สีเขียว และเปิดโอกาสให้พวกเขามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ การสื่อสารที่เปิดกว้างทำให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทของตนเองในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง และกระตุ้นให้พวกเขารับผิดชอบในการดูแลพื้นที่สีเขียวต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนและการดูแลพื้นที่ ยังช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างเทศบาลและประชาชน และทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว

นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยี เข้ามาช่วยในกระบวนการสื่อสารและพัฒนาพื้นที่สีเขียว เช่น การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการติดตามสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพอากาศ หรือการใช้ระบบจัดการน้ำอัตโนมัติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลพื้นที่สีเขียวได้อย่างมาก การใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้ประชาชนสามารถติดตามและมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้แบบเรียลไทม์ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในระยะยาว ระหว่างเทศบาลและชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเทศบาลและประชาชน ทำให้ชุมชนมีความเข้าใจและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การที่ประชาชนมีความรู้สึกที่ตนเองมีบทบาทในการตัดสินใจและพัฒนาเมือง ช่วยเสริมสร้างความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่สีเขียวอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เทศบาลนครปากเกร็ดได้ใช้แนวคิดการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่อย่างยั่งยืน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างเทศบาลและประชาชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพื้นที่สีเขียว การสื่อสารและการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเทศบาลนครปากเกร็ดเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งถือเป็นหัวใจของ นวัตกรรมเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เทศบาลได้ใช้การสื่อสารแบบสองทางผ่านการประชุมชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนมีโอกาสเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและวิธีการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ เช่น การเลือกประเภทต้นไม้ที่ปลูกหรือการจัดกิจกรรมดูแลพื้นที่สีเขียว ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชันมือถือ หรือการประชุมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารระหว่างเทศบาลและชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยชุมชนสามารถรับรู้ข้อมูลแบบเรียลไทม์และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้ทันที ซึ่งช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้ได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของ อลงกต สารกาล (2563) เรื่อง ความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่อย่างยั่งยืน บทเรียนจากเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบความสอดคล้องที่สำคัญ โดยในการวิจัยของ อลงกต สารกาล (2563) มีจุดเน้นที่การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองโดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผ่านการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่อย่างยั่งยืนของเทศบาล โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย การรักษาพื้นที่สาธารณะ และการดูแลระบบนิเวศชุมชน เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ที่เน้นการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว พบว่ามี ความสอดคล้อง ในแง่ของความสำคัญของ การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้งสองงานวิจัยต่างชี้ให้เห็นว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างเทศบาลกับประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองที่อย่างยั่งยืน

งานวิจัยของ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2562) เรื่อง ภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม เมื่ออภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษา การพัฒนาพื้นที่สีเขียวนวัตกรรมเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี งานวิจัยของ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2562) มุ่งเน้นถึงบทบาทของผู้นำชุมชนในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการดังกล่าว ผู้นำชุมชนถูกมองว่าเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนและประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอน เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยเรื่อง "การสื่อสารเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม" กรณีศึกษา เทศบาลนครปากเกร็ด มีทั้ง ความสอดคล้อง และ ความแตกต่าง โดยความสอดคล้อง เป็นการเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งสองงานวิจัยเน้นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในงานวิจัยของบงกชมาศ ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการกระตุ้นและสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ขณะที่ในงานวิจัยของเทศบาลนครปากเกร็ด การสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การสร้างความร่วมมือ ทั้งสองงานวิจัยเน้นความสำคัญของ ความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาครัฐ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและชุมชน

นอกจากนี้ งานศึกษาและงานวิจัยในต่างประเทศ งานของ Bokolo (2024) เรื่อง The Role of Community Engagement in Urban Innovation Towards the Co-Creation of Smart Sustainable Cities เมื่ออภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองสีเขียวแบบมีส่วนร่วม

ร่วมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยงานวิจัยของ Bokolo (2024) เรื่อง "The Role of Community Engagement in Urban Innovation Towards the Co-Creation of Smart Sustainable Cities" มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการร่วมสร้างนวัตกรรมเมืองเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์บริการและนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน นักการเมือง นักวางผังเมือง และภาคเอกชน ผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองที่ชาญฉลาดและอย่างยั่งยืน เมื่อเปรียบเทียบกับ การสื่อสารเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม ของเทศบาลนครปากเกร็ด พบว่า ความสอดคล้อง และ ความแตกต่าง การเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งสองงานวิจัยให้ความสำคัญกับ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในกระบวนการพัฒนาเมือง โดยการมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจ แต่ยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ และสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการสื่อสาร งานวิจัยของ Bokolo เน้นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมเมือง และงานวิจัยของเทศบาลนครปากเกร็ดก็ชี้ให้เห็นการใช้เทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ในการสร้างความอย่างยั่งยืนของชุมชน โดยผู้วิจัยได้เสนอว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนได้ โดยใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ครอบคลุมและการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เมื่ออภิปรายเปรียบเทียบกับงานวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม ในกรณีของ เทศบาลนครปากเกร็ด มีทั้ง ความสอดคล้อง และ ความแตกต่าง ความสอดคล้อง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย งานวิจัยทั้งสองชี้เน้นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในแง่ของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในกรณีของเทศบาลนครปากเกร็ด มีการสร้างช่องทางสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ขณะที่ในงานของ Wells และคณะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม เช่น ภาครัฐและภาคประชาสังคม ได้ร่วมมือกันเพื่อสร้างความอย่างยั่งยืนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. การวิเคราะห์ความท้าทายในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีการวิจัยเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น ความเข้าใจที่แตกต่างกันของชาวบ้านเกี่ยวกับโครงการ หรือปัญหาด้านการเข้าถึงข้อมูลวิธีใหม่ ๆ ผ่านเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถพัฒนาวิธีการสื่อสารที่ตอบโจทย์ชุมชนในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

2. การประเมินผลกระทบในระยะยาวของการสื่อสาร ผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารในกระบวนการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน การวิจัยในอนาคตควรศึกษา ผลกระทบในระยะยาว ของการสื่อสารที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เช่น การติดตามความสำเร็จของการสื่อสารในช่วงเวลา 5-10 ปี หลังจากเริ่มโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการสื่อสารเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรมีความสำคัญ แต่ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การปรับเนื้อหาและช่องทางการสื่อสาร ที่เหมาะสมกับกลุ่มประชากรเฉพาะ เช่น ผู้สูงอายุ วัยทำงาน และเยาวชน เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้รับข้อมูลและเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพิ่มเติมถึงการใช้ แพลตฟอร์มดิจิทัล หรือ แอปพลิเคชันมือถือ ที่สามารถช่วยให้การติดตามข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารระหว่างชุมชนและเทศบาลมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการทดสอบการใช้งานจริงในโครงการอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ฉิมพลี. (2560). การสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคมในยุคปัญญาประดิษฐ์. *วารสารวามัญองแหกรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 182-184.
- ฉัตรวรรณ แก้วชะภา, & พัทธนี เขยจรรยา. (2558). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการเติบโตที่ยั่งยืนในองค์กรธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2547). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). *แนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- อลงกต วัฒนโภคน. (2562). นวัตกรรมและการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เมือง. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม*, 27(4), 101-110.
- อัครเรศ พิทักษ์สิทธิ์. (2562). บทบาทของพื้นที่สีเขียวในการลดมลพิษและส่งเสริมสุขภาพจิต. *วารสารวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*, 10(2), 55-67.
- อำภา บัวระภา. (2565). การพัฒนาพื้นที่สีเขียวชนบทเพื่อความยั่งยืน. *วารสารสถาปัตยกรรม การออกแบบและการก่อสร้าง*, 4(1), 27-37.
- Bank, M. S., & Hansson, S. V. (2019). The plastic cycle: A novel and holistic paradigm for the Anthropocene. *Environmental Science and Technology*, 53(13), 7,177-7,179.
- Bokolo, A. Jr. (2024). The role of community engagement in urban innovation towards the co-creation of smart, sustainable cities. *Journal of Urban Innovation*, 12(4), 321-340.
- Flanagan, W. G. (1993). *Contemporary urban sociology*. Cambridge University Press.
- Khalid, F. M., Lord, B. R., & Dixon, K. (2012). Environmental management accounting implementation in environmentally sensitive industries in Malaysia. Paper presented at the 6th NZ Management Accounting Conference, Palmerston North, New Zealand, 22-23 November 2012.
- Rogers, E. M., & Shoemaker, F. F. (1971). *Communication of innovations: A cross-cultural approach (2nd ed.)*. Free Press.
- Tönnies, F. (1887). *Community and civil society (1887)*, published in: German History Intersections.
- Weber, M. (1965). *The theory of social and economic organization*. Oxford University Press.